

MAKALE

NAKDİ SERMAYE ARTIŞINDA FAİZ İNDİRİMİ UYGULAMASI VE İNDİRİM ORANININ FARKLILAŞTIRILABİLDİĞİ DURUMLARA İLİŞKİN BİR DEĞERLENDİRME

2022/05

Dr. Murat AKYOL

12.12.2022

1. GİRİŞ

Nakdi sermaye artırımında faiz indirimi uygulaması esas olarak işletmelerin; banka veya diğer finans kuruluşlarından borç kullanılmak suretiyle dışarıdan finanse edilmesinden ziyade, şirket ortakları tarafından nakdi olarak gerçekleştirilecek sermaye artışları neticesinde özkaynakla finanse edilmesini teşvik etmek üzere getirilmiş olan bir uygulamadır. Bu yolla sermaye şirketlerinin sermaye yapılarının güçlendirilmesi amaçlanmaktadır.

Borç kullanmak; finansal kaldıraçtan yararlanma ve borca ilişkin faiz giderlerinin vergiden düşülebilmesi açısından işletmelere belli avantajlar sağlasa da, alınan borcun işletmelere faiz yükü getirerek yatırımlarına ilişkin maliyetlerini artırması ve işlerin iyi gitmemesi durumunda vade sonunda geri ödemede zorluklar yaşanması ihtimali nedeniyle belirli riskler içermektedir. Özkaynakla finansmanda ise söz konusu maliyetler ve riskler bulunmamaktadır.

Bu çalışmada, nakdi sermaye artışında faiz indirimi teşvik uygulamasının sermaye şirketleri açısından hem özkaynak yapısının güçlendirilmesi, hem de nakit olarak artırılan sermaye üzerinden hesaplanan tutarların her dönem vergiden indirilebilmesi yönüyle işletmelere sağladığı avantajların açıklanması ve analizi amaçlanmaktadır.

2. GENEL AÇIKLAMALAR

5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 10.maddesinin 1.fıkrasının (ı) bendinde düzenlenen nakdi sermaye artırımında faiz indirimi uygulamasına göre; finans, bankacılık ve sigortacılık sektörlerinde faaliyet gösteren kurumlar ile kamu iktisadi teşebbüsleri hariç olmak üzere, 01.07.2015 tarihinden itibaren;

- ◆ sermaye şirketlerinin ilgili hesap dönemi içerisinde ticaret siciline tescil edilmiş olan ödenmiş veya çıkarılmış sermaye tutarlarındaki nakdi sermaye artışları ile,
- ◆ yeni kurulan sermaye şirketlerinde ödenmiş sermayenin nakit olarak karşılanan kısmı üzerinden,

- ◆ Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) tarafınca indirimden yararlanan yıl için en son açıklanan bankalarca açılan TL cinsinden ticari kredilere uygulanan ağırlıklı yıllık ortalama faiz oranı dikkate alınarak,
- ◆ ilgili hesap döneminin sonuna kadar hesaplanan tutarın %50'sinin,
- ◆ kurumlar vergisi beyannamesi üzerinde ayrıca gösterilmek şartıyla

kurum kazancından indirim konusu yapılabileceği hüküm altına alınmıştır.

Söz konusu düzenleme sermaye şirketlerinin sermaye yapılarının güçlendirilmesi amacıyla getirilmiş olup, indirim konusu edilecek tutarın hesaplanmasında 01.07.2015 tarihinden itibaren ticaret siciline tescil edilmiş olan ödenmiş veya çıkarılmış sermaye tutarlarındaki nakdi sermaye artışları veya bu tarihten itibaren yeni kurulan sermaye şirketlerinde ödenmiş sermayenin nakit olarak karşılanan kısmı üzerinden hesaplanacak tutarlar dikkate alınacaktır. Dolayısıyla;

- ◆ Sermaye şirketlerine nakit dışındaki varlık devirlerinden kaynaklanan sermaye artışları,
- ◆ Sermaye şirketlerinin birleşme, devir ve bölünme işlemlerine taraf olmalarından kaynaklanan sermaye artışları,
- ◆ Bilançoda yer alan öz sermaye kalemlerinin sermayeye eklenmesinden kaynaklanan sermaye artışları,
- ◆ Ortaklarca veya Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 12. maddesi kapsamında ortaklarla ilişkili olan kişilerce kredi kullanılmak veya borç alınmak suretiyle gerçekleştirilen sermaye artışları,
- ◆ Şirkete nakdi sermaye dışında hisse senedi, tahvil veya bono gibi kıymetlerin konulması suretiyle gerçekleştirilen sermaye artışları,
- ◆ Bilanço içi kalemlerin birbiri içinde mahsubu şeklinde gerçekleştirilen sermaye artışları,

indirim tutarının hesabında dikkate alınamayacaktır.

2.1. İndirim Tutarının Hesaplanması

Nakdi sermaye artışı üzerinden hesaplanacak olan indirim tutarının hesaplanmasında; indirimden yararlanan yıl için TCMB tarafından en son açıklanan ticari krediler faiz oranı dikkate alınmak suretiyle ilgili hesap döneminin sonuna kadar hesaplanan tutarların Bakanlar Kurulu'nca belirlenen orana isabet eden kısmının ilgili dönem kurum kazancından indirilmesi mümkündür. İndirim uygulamasında,

- ◆ Artırılan sermayenin ilgili dönem içerisinde ortaklarca nakit olarak ödendiği veya,
- ◆ Nakden taahhüt edilen sermayenin, sermaye artırımına ilişkin kararın ticaret siciline tescilden önce şirketin banka hesabına yatırılan kısmı için tescil tarihinin içinde bulunduğu,

ay kesri tam ay sayılmak suretiyle yılın geriye kalan süresi için indirim tutarı hesaplanacaktır.

İndirim hesaplamasına konu edilebilecek olan sermaye artışı tutarı, artırılan sermayenin ortaklar tarafından şirketin banka hesabına nakit olarak fiilen yatırılan kısmı ile sınırlı olup nakit olarak fiilen banka hesabına yatırılmayan kısım indirim uygulamasında dikkate alınmayacaktır. Nakden taahhüt edilen sermayenin;

- ◆ Sermaye artırımına ilişkin kararın ticaret siciline tescil edildiği tarihten önce şirketin banka hesabına yatırılan kısmı için tescil tarihi,
- ◆ Tescil tarihinden sonra şirketin banka hesabına yatırılan tutarlar için ise şirketin banka hesabına yatırılma tarihi,

esas alınmak suretiyle söz konusu indirimden yararlanılması mümkündür.

Örnek: 18.12.2020 tarihli genel kurul kararı ile (Y) A.Ş.'nin sermayesinin 20.000.000 TL artırılmasına karar verilmiş ve bu tutarın %25'i olan 5.000.000 TL 27.12.2020 tarihinde ortaklar tarafından şirketin banka hesabına yatırılmıştır. Söz konusu genel kurul kararı 15.01.2021 tarihinde ticaret siciline tescil ettirilerek sermaye

taahhüdünün kalan 15.000.000 TL'si nakit olarak 31.01.2021 tarihinde ortaklarca şirketin banka hesabına yatırılmıştır. (Y) A.Ş.'nin indirim tutarının hesaplanmasında dikkate alacağı indirim oranı %50 olup 2021 yılı sonu itibarıyla TCMB tarafından açıklanan ticari krediler faiz oranı %24,52'dir.

Sermaye artırımına ilişkin karar her ne kadar 2020 hesap döneminde alınmış olsa da bu kararın ticaret siciline tescili 15.01.2021 tarihinde gerçekleştirildiğinden, taahhüt edilen sermayenin 27.12.2020 tarihinde şirketin banka hesabına yatırılmış olan %25'lik kısmı için 2020 hesap dönemi itibarıyla indirimden faydalanılması mümkün bulunmamaktadır.

Öte yandan, sermaye artırımına ilişkin karar Ocak 2021 döneminde ticaret siciline tescil edildiğinden ve sermaye taahhüdünün kalan kısmının tamamı da bu dönemde ortaklarca şirketin banka hesabına yatırılmış olduğundan, 2021 hesap dönemine ait kurumlar vergisi matrahının tespitinde (Y) A.Ş., sermayesinin nakden artırılan tutarının tamamı üzerinden indirim uygulamasından faydalanabilecektir.

İndirim tutarı = Nakdi sermaye artışı x Ticari krediler faiz oranı x İndirim oranı x Süre

$$= 20.000.000 \text{ TL} \times \%24,52 \times 0,50 \times (12/12)$$

$$= 2.452.000 \text{ TL indirim uygulamasından yararlanabilecektir.}$$

2.2. Ortaklar Tarafından Sermaye Avansı Olarak Yatırılan Tutarlar

İleri bir tarihte gerçekleştirilecek olan sermaye artırımına ilişkin sermaye taahhüdünün yerine getirilmesinde kullanılmak amacıyla, sermaye artırım kararından önce ortaklar tarafından sermaye avansı olarak şirketin banka hesabına yatırılan tutarların;

- ◆ Bankaya yatırıldığı tarih itibarıyla 'Diğer Sermaye Yedekleri' hesabında izlenmesi ve,

- ◆ Banka hesabına yatırıldığı tarihi içeren hesap döneminin sonuna kadar söz konusu tutarlarla ilgili sermaye artırım kararının ticaret siciline tescil ettirilmesi,

şartıyla kararın tescil edildiği tarih esas alınarak indirim uygulamasında dikkate alınması mümkündür. Bu şartlara uyulmaması durumunda söz konusu tutarlara ilişkin sermaye artırımını gerçekleştirilse bile indirim uygulamasından yararlanılması mümkün değildir.

3. İndirimden Yararlanma Süresi ve Kazancın Bulunmaması Durumunda İndirim Tutarının Sonraki Dönemlere Devri

Nakdi sermaye artışı yapan sermaye şirketleri, nakdi sermaye artışı yaptıkları hesap döneminden itibaren başlamak üzere izleyen her bir hesap dönemi için indirimden ayrı ayrı yararlanabilecektir.

Bunun yanı sıra, bu indirimden yararlanan şirket tarafından sonraki dönemlerde sermaye azaltımı yapılması halinde, azaltılan sermaye kadarlık kısmı sermaye azaltımına ilişkin kararın ticaret siciline tescil edildiği ayı izleyen aydan itibaren indirim hesabında dikkate alınmayacaktır.

Ayrıca, şirketin nakdi sermaye artışı yapmadan önce sermaye azaltımına gitmiş olması halinde, söz konusu indirimin hesaplanmasında azaltılan sermaye tutarı kadarlık kısmı dikkate alınmayacaktır.

Nakdi sermaye artışı yapan sermaye şirketlerinin kazancın yetersizliği nedeniyle ilgili dönem matrahının tespitinde nakdi sermaye artışına ilişkin hesaplanan tutarı indirim konusu yapamaması halinde, söz konusu indirim tutarı herhangi bir endekslemeye tabi tutulmaksızın izleyen hesap dönemlerinin matrahının tespitinde indirim konusu yapılabilir.

Örnek: (XYZ) A.Ş.'nin sermayesinin 1.500.000 TL artırılmasına ilişkin olarak 19.05.2018 tarihinde genel kurul kararı alınmış ve sermaye taahhüdünün %25'i olan 375.000 TL, 28.05.2018 tarihinde ortaklar tarafından şirketin banka hesabına

yatırılmıştır. Söz konusu karar 30.05.2018 tarihinde ticaret siciline tescil ettirilmiştir. Taahhüt edilen sermayenin geri kalan kısmı olan 1.125.000 TL ise ortaklarca nakit olarak 27.06.2018 tarihinde şirketin banka hesabına yatırılmıştır. (XYZ) A.Ş.'nin yararlanabileceği indirim oranı % 50 olup 2018 yılı sonu itibarıyla TCMB tarafından açıklanan ticari krediler faiz oranı % 27,04'tür.

Ayrıca, (XYZ) A.Ş.'nin sermayesinin 1.200.000 TL azaltılmasına ilişkin genel kurul kararı 20.07.2021 tarihinde ticaret siciline tescil ettirilmiştir.

(XYZ) A.Ş.'nin 2018 hesap döneminde yararlanabileceği indirim tutarı; taahhüt edilen sermayenin 375.000 TL'lik kısmı için kararın tescil tarihi olan 30.05.2018 tarihi, 1.125.000 TL'lik kısmı için ise bu tutarın ortaklar tarafından şirketin banka hesabına yatırıldığı 27.06.2018 tarihi dikkate alınarak hesaplanacaktır.

375.000 TL'lik kısmı için;

İndirim tutarı = Nakdi sermaye artışı x Ticari krediler faiz oranı x İndirim oranı x Süre

$$= 375.000 \text{ TL} \times \% 27,04 \times 0,50 \times (8/12)$$

$$= 33.800 \text{ TL}$$

1.125.000 TL'lik kısmı için;

$$= 1.125.000 \text{ TL} \times \% 27,04 \times 0,50 \times (7/12)$$

$$= 88.725 \text{ TL}$$

(XYZ) A.Ş. 2018 hesap döneminde (33.800 TL + 88.725 TL=) 122.525 TL'lik indirim tutarını kurumlar vergisi matrahının tespitinde indirim konusu yapabilecektir. 2019 ve 2020 hesap dönemlerinde ise diğer şartların da sağlanması kaydıyla, TCMB tarafından bu dönemler için açıklanan ticari krediler faiz oranı dikkate alınmak suretiyle söz konusu nakdi sermaye artışı üzerinden 12 ay için indirim tutarı hesaplanabilecektir.

Ayrıca, 20.07.2021 tarihinde sermaye azaltımı yapılmış olduğundan Ocak-Temmuz 2021 dönemi için 1.500.000 TL'lik sermaye tutarı üzerinden, Ağustos-Aralık 2021 dönemi için ise sermaye azaltımı dikkate alınmak suretiyle (1.500.000 TL – 1.200.000 TL=) 300.000 TL'lik sermaye tutarı üzerinden indirim tutarı hesaplanabilecektir.

4. Genel İndirim Oranının Artırımlı Olarak Uygulandığı Durumlar

Nakdi sermaye artışına ilişkin genel indirim oranı % 50 olarak belirlenmiş olup, bazı şartların varlığı halinde söz konusu orana aşağıdaki oranları ilave etmek suretiyle uygulanabilecektir. Buna göre;

- ◆ Paylarının % 50'si ve daha azı borsada işlem gören sermaye şirketleri için 25 puan,
- ◆ Paylarının % 50'sinden fazlası borsada işlem gören sermaye şirketleri için 50 puan,
- ◆ Nakdi olarak arttırılan sermayenin, Yatırım Teşvik Belgesi (YTB) üretim ve sanayi tesisleri ile bu tesislere ait makine ve teçhizat yatırımlarında kullanılması durumunda, YTB'de yer alan sabit yatırım tutarıyla sınırlı olmak üzere 25 puan,
- ◆ Nakdi sermaye artışının yurt dışından getirilen nakitle karşılanan kısmı için 25 puan, (26.10.2021 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan 7338 sayılı Kanunla yapılan değişiklik)

ilave edilmek suretiyle uygulanacaktır.

Örnek: Paylarının %30'u borsada işlem görmekte olan (ABC) A.Ş.'nin yetkili organı, 10.07.2020 tarihinde 20.000.000 TL nakdi sermaye artırımını kararı almış; nakden taahhüt edilen sermayenin %25'i olan 5.000.000 TL ortaklarca 15.08.2020 tarihinde şirketin banka hesabına yatırılmıştır. Söz konusu karar 20.08.2020 tarihinde ticaret siciline tescil ettirilmiş ve sermaye taahhüdünün geri kalan kısmı olan 15.000.000 TL Ağustos 2020 döneminin

sonuna kadar şirketin banka hesabına yatırılmıştır. 2020 sonu itibariyle TCMB tarafından açıklanan ticari krediler faiz oranı % 19,62'dir.

Buna göre, (ABC) A.Ş.'nin gerçekleştirdiği nakdi sermaye artışı nedeniyle indirim uygulamasında dikkate alacağı indirim oranı, diğer şartların da sağlanması kaydıyla, (%50 + %25=) %75 olacaktır.

(ABC) A.Ş.'nin paylarının %70'nin borsada işlem görmesi durumunda ise indirim uygulamasında dikkate alacağı indirim oranı (%50 + %50=) %100 olacaktır.

(ABC) A.Ş.'nin hem paylarının %70'nin borsada işlem görmesi hem de yatırım teşvik belgesine sahip olması ve nakdi sermaye artırımını yatırım teşvik belgeli sanayi tesisi yatırımında kullanmış olması durumunda, yatırımda kullanmış olduğu tutarla sınırlı olmak üzere indirim oranını (%50 + %50 + %25=) %125 olarak dikkate alacaktır.

(ABC) A.Ş.'nin hem paylarının %70'nin borsada işlem görmesi, hem nakdi sermaye artırımını yurt dışından getirmiş olduğu nakitle karşılaması, hem de yatırım teşvik belgesine sahip olması ve nakdi sermaye artırımını yatırım teşvik belgeli sanayi tesisi yatırımında kullanmış olması durumunda indirim oranını (%50 + %50 + %25 + %25=) %150 olarak dikkate alacaktır.

5. İndirim Uygulamasına İlişkin Sınırlamalar

2015/7910 sayılı BKK ile indirim uygulamasına aşağıda yer alan sınırlamalar getirilmiştir;

- ◆ Gelirlerinin %25 veya fazlası şirket faaliyetiyle orantılı sermaye, organizasyon ve personel istihdamı suretiyle yürütülen ticari, zirai veya serbest meslek faaliyeti dışındaki faiz, kar payı, kira, lisans ücreti, menkul kıymet satış geliri gibi pasif nitelikli gelirlerden oluşan sermaye şirketleri için,
- ◆ Aktif toplamının %50 veya daha fazlası bağlı menkul kıymetler, bağlı ortaklıklar ve iştirak paylarından oluşan sermaye şirketleri için,

- ◆ Artırılan nakdi sermayenin başka şirketlere sermaye olarak konulan veya kredi olarak kullanılan kısmına tekabül eden tutarla sınırlı olmak üzere,
- ◆ Arsa ve arazi yatırımı yapan sermaye şirketlerinde arsa ve arazi yatırımına tekabül eden tutarla sınırlı olmak üzere,

indirim oranı % 0 olarak uygulanacaktır.

6. İndirimin Dikkate Alınacağı Dönem

Nakdi sermaye artışına ilişkin indirim tutarının hesabında TCMB tarafından ilgili yıl için en son açıklanan ticari krediler faiz oranı dikkate alınacağından 2021 yılı ve öncesi için geçici vergi dönemlerinden sadece 4. geçici vergilendirme döneminde bu indirimden faydalanılması mümkündür. Ayrıca, 26.10.2021 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan 7338 sayılı Kanunla yapılan değişiklik sonucu 2022 yılından itibaren 4. geçici vergi dönemi uygulanmayacağı için 2022 yılı ve sonrası için söz konusu indirimden yalnızca kurumlar vergisi beyan dönemlerinde faydalanılabilecektir.

Öte yandan, kazancın yetersiz olması nedeniyle ilgili hesap döneminde indirim konusu yapılamayan tutarlar, izleyen hesap dönemlerine ilişkin geçici vergilendirme dönemlerinde indirime konu edilebilecektir.

Özel hesap dönemi kapsamındaki sermaye şirketleri, şartları sağlamaları kaydıyla hesap dönemlerinin sona erdiği ay itibariyle TCMB tarafından en son açıklanan ticari krediler faiz oranını dikkate almak suretiyle indirimden faydalanabilirler.

İndirimden faydalanan şirketlerin sermayenin nakit olarak şirket banka hesabına fiilen yatırıldığını gösteren ilgili banka tarafından onaylanmış banka hesap özeti kurumlar vergisi beyannamesi verme süresi içinde bağlı oldukları vergi dairesine ibraz etmeleri gerekir. Ayrıca, söz konusu şirketler indirime konu edecekleri tutara ilişkin bilgileri kurumlar vergisi beyannamesi ekinde bildirmeleri gerekir.

7. SONUÇ

Nakdi sermaye artırımında faiz indirimi uygulaması, hem sermaye şirketlerinin sermaye yapılarının kuvvetlendirmesinin teşvik edilmesi açısından, hem de nakit olarak artırılan sermayeye ilişkin olarak artırımın yapıldığı yıl ve izleyen her dönemde yapılacak olan hesaplama sonucunda bulunan tutarların vergiden düşülebilmesi yönüyle işletmelere avantaj sağlamaktadır. Söz konusu uygulama ile, sermaye şirketlerinin dış kaynaklardan borçla finanse edilmesi sonucu karşılaşacakları maliyetler ve risklerin bir kısmı bertaraf edilmekte ve işletmeler özkaynakla finansman sağlamaları konusunda teşvik edilmektedir.

Sermaye şirketlerince kanunda yer alan düzenlemelere uygun şekilde nakdi sermaye artışı gerçekleştirildiği ve sonradan sermaye azaltımına gidilmediği sürece söz konusu uygulamadan yararlanmak mümkün olacaktır.

Dr. Murat AKYOL

Direktör, Mali ve İdari İşler

murat.akyol@centrumdenetim.com

 [LinkedIn](#)

 +90 (212) 267 21 00

 +90 (312) 512 59 42

DAHA DETAYLI BİLGİ ALMAK İÇİN BİZİMLE İLETİŞİME GEÇEBİLİRSİNİZ